

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BÁCS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Jovánovits József.

Főmunkatárs:

Dr. Kiss Dezső.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza. Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Amiről a zombori tulipán megfeledkezett.

Mikor az abszolutizmus tartós berendezkedésre készült, mikor az erőszakos hatalom mindenütt be akarta venni a nemzeti ellenállás várait, bástyáit, sáncait, amikor nemesak a törvényhozás és az ebben kifejezve lévő ellenőrzés volt megszüntetve, de sorra elnémitották a törvényhatóságokat és napról-napra erősebben fojtogatták a sajtószabadságot és a gyülekezési szabadságot a társadalomra hárult a nemzeti ellenállás egész feladata. Uri hölgyek a „tulipán” virág nevével mentek a harcba az abszolutizmus ellen. Egy magyar virággal a fegyverek erdejével szemben.

Emlékeznek még jól, alig két éve történt, hogy magyar hölgyek lelkében március 15-én kinyitott a hazafias érzések virága és virágot küldöttek mindenfelé, reményre, kitartásra, együttérzésre és honszerelmért áldozatokra buzdított.

Tulipán volt a jelvény, az eszme az erősség. Ugyanaz a lelkesedés, ugyanaz a lélek töltött el mindenkit az országban a megpróbáltatások nehézségeiben.

Feltűzték a jelvényt és e jelvény viselésével beálltak a hazaszeretethez, a nemzeti vágyakhoz, a magyar történeti nagyságok kultuszához, minden magyar ügy: művészet, ipar, irodalom támogatásának e névtelen, szervezetlen, egységes, általános eszményi egységébe. A mozgalom célja a magyar nők lelkes közreműködésével minél szélesebb körű propagandát fejteni ki a társadalomban a nemzeti szellem és hazafias együttérzés hathatós megnyilatkozása s a magyar ipar védelme érdekében.

Az elvi általánosságban megjelölt főbb feladatokat pontonként nem sorolom fel, akik e mozgalomhoz csatlakoztak, azoknak ezt tudniok kell.

Ezen országos tulipán mozgalom hullámai hozzánk Zomborba is elvették. Eljött, hogy a magyar ipar, a magyar munka zászlajával induljon hódító útjára. Eljött, hogy a magyar iparcikket, a magyar kéz munkáját karolja fel édes szeretettel, a magyar kéz munkaerejének adjon tápot, erősséget, hogy a magyar ember a ma-

gyar hazában kenyeret kaphasson s olyanért ne Amerikában kolduljon.

A társadalom minden tagja belépve a szövetségbe, kivette a részét a reá váró feladatból. Nem hült ki a lelkesedéssel gyújtott hazafias szikra. Bebizonyították, hogy a tulipánkert virágai nem aféle üvegházi növények, ezekben valódi élet, valódi erő van. Azt az eredményt, melyet a nagy nemzeti küzdelem aratott, igyekezett hatványozni.

A Tulipán Háziipari Szövetség erőteljesen fejleszti a háziipart, értékesíti az iparcikket, munkás-otthont létesített, hol a mezei munka szünetelésekor a munkát keresők foglalkozást találnak, tanfolyamokat is rendezett, amelyen a nők, akár kenyérkereset, akár foglalkozás céljából a esetneki csipke készítését sajátították el. A készített csipkéket beváltotta s ezáltal új megélhetési alapokról, új keresetforrásokról gondoskodott.

Ezáltal a gazdasági élet fejlődésének az irányára, a munkáskérdés helyes mederben tartására s a szociális érdekek és erők szabad kifejtésére, a munkáskép helyzetének a javulására is sok üdvöset és hasznosat tettek.

Mert hiszen olyan foglalkozást biztosítottak részükre, amelyet csekély befektetéssel és különös előképzettség nélkül is értékesíteni tudnak. Olyat, amelyet otthon a család körében és különösen a tél folyamán előreláthatólag beálló nagyobb munka és keresethiány idejében végezhet.

Szép, hatalmas nemzeti misszió, amit eddig teljesítettek, méltó a nemzetgazda tollára.

Az eddig elért sikereknek a jövőre buzdításul április hó elején Vármegyei Háziipari kiállítást fog rendezni s ebbe belevonja az összes, a megye területén már működő háziipari szövetkezeteket, sőt az egyeseket is, akik a háziiparnak bármely fajtájával foglalkoznak, de ezen szorosan vett háziipari készítményeken kívül műkedvelők is kiállítják készítményeiket.

A „Tulipán Szövetség Magyar Védő Egyesülete” is sokat tett a magyar termelés, magyar ipar és általában a nemzeti önállóság előmozdítására, a maga partikuláris terén is akciót indít és törekszik arra, hogy megvethesse azt az alapot,

amelyen gazdasági függetlenségünket megrázkódtatások nélkül szerezhettük meg.

Törekszik arra, hogy a magyar ipar érezze meg a nemzeti jellemet, olyan erőket igyekszik fakasztani, amely jövőre a nemzeti akarat érvényesülése elől a legnagyobb akadályokat is el tudja távolítani.

Valamiről azonban megfeledkeztek. Megfeledkeztek a magyar ipar védelmét felkaroló, egyoldalú, hazafias szellem s törekvés tüzeiben.

A szociális eszmék megvitásáról. Pedig ez a M. V. E. programjában benne van s az egészséges szociálpolitikai irányelv kell, hogy napjaink egyik legfontosabb teendője legyen. Kell, hogy nemesak politikai és gazdasági köröknek, hanem önkörműknek is megbeszélés tárgyát képezze gazdasági életünk egyik veszedelme, a majdnem minden pillérjében megrendült gazdasági helyzet, a panperizmus terjedése. Kell, hogy ez országos bajjal önkörműk is foglalkozzanak, megszüntetésére törekedjenek, felderítvén e bajnak eredetét, orvosolva azt gyökerében. Önkörműknek is kötelességük e baj orvoslására minden percet, minden vérlüktetést felhasználni, mert a szocializmus moraja már hallatszik felénk s Bakunin szelleme fogja bejárni ezt az országot is. Mert keveset érnek ott az erődök, törvények, parancsok, a polgári élet rendezettség, mind keveset használnak, ha a nép éhez. Hasztalan ott a rendőri és más hatalmi eszközök, ezekkel azt a szellemet, melyet az elkeseredés ojtott az emberek vérebe, kiirtani nem lehet.

Mert mint Lucámos mondja, az éhező nép törvényt, félelmet nem ismer.

Igaz, az állam a maga törvényeivel, intézményeivel a közigazgatási állapotok javítására és föllendítésére igyekezett kedvező befolyást gyakorolni, nagy haladás mutatkozik e tekintetben. A remélt célt azonban teljes győzelemre nem juttathatta. A humanizmus, az emberbaráti szeretet melegében annak csak a sarjadása indíthatott meg.

A társadalom, az önkörműk egyesített munkaerejétől függ a legtöbb, kik a tevékenységet fölviányozhatják, az erők hatását óriási mértékben fokozhatják a beteges állapotok leküzdé-

ÓRIÁSI MARÓNI

5 kgr. csomag 3 kor. 40

o fil. bérmentve. o

Kapható:

Ifj. Heindlhofer Róbert

Zombor.

sére. Önökre hárul a feladat, hogy céltudatos eszközökkel és művelődési politikával gyarapítsák munkásnépünk ismereteit, emeljék értelmi nivóját, komoly, gyakorlati, szolid felfogásra neveljék s ezt bennök fejleszszék. Önöknek kell modern öntudatot a munkás népbe bevinni, ezzel kell az elsenyvedt idegeket felfrissíteni. Önök tudhatják s képesek leginkább megbírálni, hogy a testi munkás nép érdekében tett humánus törekvések mennyire váltak be, mi még a teendő, mily irányuak a szükségletek, minő módon kell e szükségletek kielégítésére a legegényesebb utat megkeresni, azon a siker felé törni, a haza üdvé, boldogságával kapcsolatban.

Célszerű lenne, ha meghonosítanák az „University Extension“ s ezeken a gyakorlati ismeretek elsajátítása terén a munkásnépnek abban az irányban kedvet és hajlamot ébresztenének, amelynek kézzel fogható eredményét és hasznát is láthatja.

S azután önöknek, M. V. E. kötelességük volna az iparost hazafias kötelességére figyelmeztetni, hogy produktív munkája minél tökéletesebb legyen minőségre, izlésre és formára olyan, mint a külföldi vagy azt megközelítő. Kötelességük arra felhívni, hogy az iparos a maga nemzeti öntudatát vigye be előállítandó ipari cikkébe, alakító elméjében a magyar nemzeti ügy szeretete lüktessen. Hogy ha mi pártoljuk a magyar ipart hazafias lelkesedésből, akkor a magyar ipar is becsülje meg ezt a lelkesedést, ezt a közönséget.

És még valamiről megfedekezett a zombori tulipán.

A nemzeti érzés ápolásáról, a nemzeti szellem ébrentartásáról.

A tulipán mozgalom jegyében megindult magyar iparpártolás s fejlesztés bár társadalmi egyesülés, a politikai törekvéseitől külön nem választható.

Mert hiszen a tulipánkert létesítése s a hozzáfűződő eszmék, törekvések megvalósítása érdekében megindult országos mozgalom nagyban hozzájárult a nemzeti ellentálláshoz. S az alkotmányosság védelmezése melletti ernyedetlen kitartásával erős segédkezet nyújtott a nemzeti eszme megvalósításának kivívásában, a nemzeti akarat érvényesülésében. Ha a nemzeti ellenállás erősítése az alkotmány helyreállítása folytán már nem lehet napirenden, ez nem jelenti azt, hogy a tulipán mozgalom a nemzeti szellem ébrentartása céljából idejét multá volna. Ellenkezőleg a közelmúlt tanulságai folytán épen a béke idejét kell felhasználni a nemzeti szellem erősítésére és nemcsak a társadalmi, de a politikai életben is oly meggyőződések és fogadalmak szentesítésére, amelyek örökre lehetetlenné tegyék, hogy a magyar nemzet fia nemzetellenes eszelekedetre vállalkozzanak.

A hazafias nevelésben beállható üdvös változás a tulipán akció társa-

dalmi alapján kezdeményezhető és létesíthető. Ezt az akciót én a Tulipán háziipari szövetség élén álló azon fenkölt szellemű uri nőtől várom, aki nem egy jelét adta már annak, hogy amit a kezébe vesz, azt sikerrel vezet célhoz.

És kérem a szövetségbe belépett hölgyeket, hogy nemes odaadással és lelkiismeretességgel vegyék ki szintén részüket a reájuk váró nemes feladatból.

Mert a magyar közéletnek még most is szüksége van a tisztító munkára, nagy szükség van a nemzeti érzés ápolására, a nemzeti szellem ébrentartására.

Nemzetünk jövőjét e téren szolgálhatják leginkább.

Mert a magyar nemzetnek az állami fejlődés nehéz útján még sok háborút kell végigküzdenie s hogy ez a küzdelem eredményes legyen, az fiainak hazaszeretettel függ kizárólag.

A hazafias nevelés eddig oly fogyatékos volt, hogy ennek következtében alig két évvel ezelőtt a politikai immoralitás oly mértékűt ért el, amellyel egyetlen egy nemzet szervezete sem volt úgy megmértelvezve, mint a magyaré. Nem is lehet esodálkozni ezen. Ujabbán, különösen a tehetősebb és intelligensebb családokban nem igen láthattuk nyomát a hazafias nevelésnek in specie. Mig a régi magyar anyák nyelve magyar volt, ma az ilyen családok gyermeke ahogy az első hangokat megtanulja kiejteni, azonnal idegen ajku bonnet kap — németef okvetlenül — maga mellé. Ráérnének ezzel pedig későbbre, mikor már tisztán és szépen beszélnek anyanyelvüket, mikor már a gyermek zsöngé kis szívében egy jó nagy adag faj és hazaszeretet van gondosan elvetve. Sok helyen alig hall magyar szót a gyermek. És én igazán nem tudom, hogy ezek a gyermekek milyen nyelven gondolkodnak tulajdonképpen?

Hogy minden ember úgy érez, ahogy gondolkodik, az az egy bizonyos.

Azokhoz az uri nőkhöz fordulok, akiknél ez a munka felemelő, magaslatos érzet, szép kötelesség, méltó hivatás, hassanak oda, hogy azok a családok visszamenjenek a multba, arra a bensőségteljes, tiszta, egyszerű családi életre, mely nagy jellemű, erős férfiakat nevelt. Mert hiszen a férfi jelleme és gondolkodásának iránya mindig a család lelkéből, az anyából kerül ki.

A hazafiság gyökere innen indul ki s innen ágazik el a hivatalokba, a gyárakba, a kórházakba, templomokba és kaszárnyákba. Innen indul ki és tér vissza minden magasabb és felsőbb rendű tényező az életnek, az életbevágó kérdések, sőt a világhoz tartozó események szálai is.

A haza iránti törhetetlen hűséget, a törvények iránti ragaszkodást és tiszteletet hintsék el a gyermeki lelkében és ápolják szerető kézzel.

A családban fakasztassanak fel ezek az érzelmek, ha szunnyadoznak

és lángolóvá tétessenek, ha csak gyengék és erőtlének azok.

Be kell égetni a gyermeklelkébe a nemzeti öntudatot, *magyar vagy, magyarnak kell lenned törhetetlenül, poklok ellenére is*. Uristeneden kívül egy eszményed légyen csak: a magyar hazád, ez legyen drága kincsöd, szíved, lelkednek féltett, igaz gyöngyed!

És én azt hiszem, hogy akkor nem fog kelleni a tulipán-jelvényeket viselni.

k. d.

H i r e k.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Kaló Imre komáromi kir. törvényszéki betétszerkesztő bírót a palánkai kir. járásbíróshoz mint telekkönyvi hatósághoz rendelte ki.

Vacsora. A városi törvényhatósági bizottságba megválasztott függetlenségi és 48-as párti új bizottsági tagok február hó 1-én a kör helyiségeiben barátságos lakomát rendeznek. A vacsorán Fernbach Károly főispán és Fernbach Péter orszgy. képviselő is részt vesz.

Az ügyvédi kamarából. A szabadkai ügyvédi kamara Paukovich Andor elnöknek elhalálása folytán irodája részére gondnokul dr. Vécsei Samu szabadkai ügyvédet rendelte ki. Az elnöki állásra pedig, tekintettel arra, hogy Kozma László alelnök mint nem szabadkai, nem jöhet kombinációba, az egész jogászközönség az érdeműs titkár, dr. Révész Ernőt, a magyar szépirodalom e jeles munkását jelöli, akinek megválasztása biztosra vehető.

Villamos világításunk bajai. A zombori villamos világítás ellenőrzésére kiküldött bizottság legutóbbi ülésén Buda y Gerő bizottsági tag szövé tette azokat a rendelkezéseket, amelyek a villamos üzennél legutóbb tapasztaltak. Felszólalásában utalt arra, hogy a vezetékálózatban a feszültség nem a szerződés szerinti, hanem a kelletnél magasabb, és pedig a primár-vezetékekben 3200, a secundár-vezetékekben pedig 170 volt. Véleménye szerint a transzformátorok ennek következtében túl vannak terhelve s az azok körletébe kapcsolt lámpatestek nem adnak elegendő erősségű fényt. Szövé tette még azt is, hogy az árammérő órák több helyen akkor is jeleznek fogyasztást, amikor fogyasztás nincs és hogy az üzembélőség az utóbbi időben nem magyar, hanem külföldi árammérő órákat szerel fel, holott szerződése értelmében magyar gyártmányt volna köteles alkalmazni. — A bizottság elhatározta, hogy a panaszokat szakértővel megvizsgálta és azokat orvosolni fogja.

Iskolák államosítása Bácskában. Faragó megyei tanfelügyelő nagy ambícióval dolgozik a bácskai iskolák államosításán. A dolog különben nem megy nehezen, mert Apponyi közoktatásügyi minisztert kellemes emlékek fűzik ellenzéki vezér korából Bácskához. — Faragó fel akarja használni ezt a kedvező alkalmat és azon van, hogy minél több bácskai iskolát államosítson. Eddig az apatini iskolákat és Szabadka 70 szállási iskoláját államosította. Most a zentai községi és felekezeti iskolák államosításán dolgozik és még vagy husz bácskai község iskoláinak államosítását tervezi.

Eljegyzés. Latinovits Szaniszló zombori városi tanácsnok eljegyezte Hoffmann Ilonka urleányt Zomborban.

Városi könyvtáregylet. A Zombori Városi Könyvtáregylet kedden, február 4-én délután 4 órakor saját helyiségében választmányi ülést tart.

Névmagyarosítások 1907-ben a Bácskában. A belügyminiszter által kiadott hiteles kimutatás szerint a bácsmezei városok közül 1907-ben Baján 13, Szabadkán 9, Ujvidéken és Zomborban 3—3 névmagyarosítás fordult elő.

Közgyűlés. A zombori általános ipartestület február 2-án tartja meg ez évi rendes közgyűlését.

Bankett. Popp György pénzügyigazgató, miniszteri tanácsos tiszteletére legmagasabb kitüntetés alkalmából barátai és tisztelői a Stebler-féle vendéglőben vacsorát rendeztek, amely vig poharzás mellett vig hangulatban egész a kora reggeli órákba nyult be.

Hangverseny. Kocián városunkban ismert hegedűművész február 1-én a városi színházban hangversenyt rendez. Kocián művésze a legnagyobb biztosíték, hogy a zene barátait ritka művelzetben fogja részesíteni. Műsor a következő: 1. Paganini: Hangverseny D-dur Kocián. 2. a) Chopin: Nocturno, b) Tschaiikowsky: Danse des Merlions, c) Mayer-Helmund: Serenade Rococo Veselsky. 3. a) Ries: Adagio op 34., b) Wieniawski: Polonaise 2. konc., D-moll, op 22. Kocián. 4. a) Bach: Aria a g huron, b) Lotto: Fonódal Kocián. 5. a) Grünfeld: Románc, b) Scharwenka: Lengyel tánc Veselsky. 6. Kocián: Souvenir d'Amérique introduction, Thème, et Variation Kocián. Helyárak: Prosc. páholy 15 kor. Földszinti ülőhely az 1—3. sorban 3 kor., a 4—8. sorban 2 kor., a 9—10. sorban 1 kor. 60 fillér. Deákjegy 1 kor. Karzati ülőhely 60 fillér. Karzati állóhely 40 fillér. Jegyek előre válthatók Kollár József könyvkereskedésében, valamint az előadás napján este 7 órakor a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor.

Szabad Lyceum. Vasárnap d. u. Krump Vilmos, a helybeli kereskedelmi iskola kiváló tanára tartott előadást a Szabad Lyceumban. A nagy mindenség titkaiból. A legújabb tudományos kutatásokon alapuló szakszerű előadás számos viteltett kép kíséretében tárta a hallgatóság elé a „másvilágokat”, a mi napunkat, bolygóinkat, holdainkat, más naprendszereket, a tejutat, a ködfoltokat, a nap protuberanciáit, a nap- és holdfogyatkozásokat. Gyönyörrel és megatottsággal szemléltük a nagy mindenség végtelen nagyságait és távolságait, melyek mellett álltörpül a mi földünk. A szép számú hallgatóság lelkesen megtapsolta a szép és tanulságos előadást.

DMKE. Szépligeten. F. hó 25-én este a DMKE. Szépligeten rendezett egy igen jól sikerült kultúrestét, melyen a szomszédos Bulkeszi, Wekerlefalva és Szilbács községek intelligenciája is szép számmal volt képviselve. — Palánkáról Marton István alelnök, Potzta György, Payerle Nándor, Spolarich János, Kardos Pál, Eötvös Mihály, Fischer Pál, Mank Árpád volt jelen. Eötvös Mihály szavalt; Spolarich János Madáchról tartott felolvasást viteltett képek kíséretében; Rajháthy Gyula Ábrányi „Mi a haza” e. melodramáját szavaltta Reisz Jánosné urnő zongorakísérete mellett s közben a dalárda két betétet énekelt. Az előadás egyes számai nagy hatást értek el s remélhető, hogy Szépligeten a DMKE. még sok hasonló estét fog rendezni. Utána reggelig tartó tánc következett. A DMKE egyáltalán nagy agilitást fejt ki; már folynak az előkészületek egy március 1-én rendezendő műkedvelői előadásra, melyet ugyanakkor két gyönyörű élőkép fog követni; úgy helyben, mint a környéken az érdeklődés óriási és a hazafias célra bizonyára szép jövedelem fog jutni.

Az érsek körlevele. Dr. Városy Gyula kalocsai érsek legutóbbi körlevelében elrendelte, hogy a kath. Egyesületek Országos Szövetsége és a népszövetség egyházmegyeileg szerveztessék. Figyelmezteti ezen rendeletében a papságot, hogy a kath. társadalmi és szervezkedési kérdések a kerületi papi tanácskormányának állandó tárgyát képezzék. — Elrendeli továbbá, hogy a kath. körök számadásai a hatósághoz fölvizsgálás végett felküldessenek. Közli továbbá a miniszter pótkörrendeletét az államségélyes kérvények felszerelése dolgában, mely szerint a hitközségi vagyonleltár kimutatása felesleges. Végül a körlevélben pályázati hirdetések foglaltatnak.

Véres utcai támadás Mélykuton. Tornai István mélykutyi lakos — mint levelezőnk írja — a napokban az utcán megtámadta Gávik Mihályt s revolverrel rálőtt. Vértől borítva vitték haza a szegény embert. Sebei nem életveszélyesek. Tornait följelentették.

A városi közegészségügyi bizottság f. hó 25-én alakult meg. Elnökké közfelkiáltással Fejér Gyula apátplébánost választották meg, aki elfoglalván az elnöki széket, megköszönte a bizalmat és kérte a tagok támogató közreműködését városunk közegészségének előmozdítására. Alelnök lett dr. Donoszlovits Vilmos, jegyző dr. Huber József. — Majd a főorvos tette meg előterjesztését. A város belterületén általában kielégítő a közegészség, csak a szállások adnak aggodalomra okot.

Orvosválasztás. A Moholon üresedésben volt II. orvosi állásra dr. Bálint Ignácot választotta meg a képviselőtestület.

Eljegyzések. Fodor György zentai tanító eljegyezte Anton Rózsika kisasszonyt Magyarokánizsán. — Bruzla Gyula kulai pénzügyi fővigyázó eljegyezte Tary Ilonka kisasszonyt Szabadkán. — Freund János cservenka tanító eljegyezte Hesz Erzsébet kisasszonyt.

Közgyűlés. A tiszakálmánfalvai kath. olvasókör rendes évi közgyűlését f. hó 19-én tartotta meg a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Pénztári jelentés. 3. Számvizsgálók kiküldése s a felmentvény megadása. 4. 3 választmányi tag megválasztása. 5. Indítványok, amelynek során a közgyűlés 35 szóval 1 ellen kimondotta, hogy a köri tagsági díjakat 2—2 koronával emeli évenként, továbbá elhatározta, hogy köri bálát rendez s ennek kivételére 10 tagú vigalmi bizottságot küld ki.

A magyar államvasutak hosszúsága. A magyar államvasutak kilenc üzemeltetőség alá vannak rendelve a következő beosztással: A budapesti jobbpárti üzemeltetőséghez 1304 kilométer vonal tartozik, a zágrábi üzemeltetőséghez 1380 klm., a budapesti balpárti üzemeltetőséghez 1504 klm., a szombathelyi üzemeltetőséghez 1671 klm., a debreceni üzemeltetőséghez 1684 klm., az aradihoz 1740 klm., a miskolcihoz 1787 klm., a kolozsvárihoz 1855 klm. és a szegedi üzemeltetőséghez 3238 klm. hosszú vonal tartozik. A magyarországi államvasutak teljes hossza tehát 16163 klm. Ezzel szemben az osztrák államvasutak összes kilométer száma 15200 klm. A Máv. üzemében 8800 kilométernyi vonal van, míg Ausztriában az állami üzemben levő vonatok hossza 5200 kilométer. A magyarországi magánvasutak azonban csak 4857 kilométert tesznek ki, míg az osztrák magánvasutak hossza 7950 klm.

Megölte a haragosát. Mult év október 20-án, a Baja melletti Szeremlén gyilkos merényletet követett el Budai János nap-számos Szabó Ferenc ottani gazdálkodó ellen. A gyilkosság napján Budai János délután egy óra tájban betért Valkár József koresmájába, ahol néhány pohár bor elfogyasztása után hazament. Otthon egyet gondolt s öt óra után ismét visszatért a koresmába, hol idogálni kezdett. Körülbelül egy órával később a koresmába jött Szabó Ferenc, akire Budai már régóta haragudott, mert ez állítólag mikor Szlavóniába együtt dolgoztak, Budai béréből 12 koronát visszatartott. Budai ellenfele láttára haragra lobbant, majd mikor Szabó Ferenc a koresmából eltávozott, egy ásót kerített és azzal követni akarta Szabót. A koresmáros Budai kezéből elvette az ásót, aki most már egy dorongot kerített s ezzel állott lesben. Szabó mit sem sejtve, átment egyik ismerősehez, ki a koresma szomszédságában lakott. Innen kijövet került össze haragosával, Budaival, aki öt megtámadta és a vastag doronggal addig ütötte, míg Szabó Ferenc ott a helyszínen meghalt. Szándékos emberölés bűntette miatt vádolva állott hétfőn a szabadkai kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék előtt Budai János. Az esküdtek a bűnösséget megállapították, mire a törvényt alkalmazó bíróság Budait 6 évi fegyházra ítélte.

Névmagyarosítás. A m. kir. belügyminiszter kiskoru Zweig Margit bajai lakos családja nevének „Agai”ra kért átváltoztatását megengedte.

Gyászhir. Ifj. Vincze Márton festőmester e hó 24-én 53 éves korában Zsablyán elhunyt. Temetése vasárnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. A kereskedelmi miniszter az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló törvényben foglalt felhatalmazás alapján megengedte, hogy Szabadka, Ujvidék, Zombor és Bajmok állomásokon a kirakott áruknak a pályaudvarokról való elfuvarozásával járó munkálatok további intézkedésig vasárnapokon is egész napon át, minden korlátozás nélkül elvégezhetők legyenek.

Gyászhir. Kádár Kálmán nagybirtokos és megyebizottsági tag vasárnap este 50 éves korában Szabadkán elhunyt. Holttestét Adára szállították s ott helyezték örök nyugalomra.

Két takarékpénztár egyesülése. Óbecsén folyó hó 20-án az Óbecsei Első Takarékpénztár és a Kerületi Hitelbank együttes ülésén, egy részvényes kivételével egyhangulag kimondották a két pénztár egyesülését. A két takarékpénztár alap- és tartaléktőkéje 1.500.000 koronát tesz s így a megyének egyik leghatalmasabb intézete. Vezérigazgatóvá egyhangulag dr. Galambos Pál ügyvédet választották meg, aki programbeszédnek beillő, nagyszabású felszólalásban köszönte meg a bizalmat s vázolta az irányt és szellemet, melyet követni fog. A részvényesek körében nagy megnyugvást kelt ez a szerencsés választás.

Meghívó. Az 1905. évben megalakult országos kongresszus elnöksége felkéri a volt vármegyei pénztári és számvéveségi tisztviselőket, hogy a Budapestre f. évi február hó 2-ára összehívott pénzügyi számvévesői kongresszuson s illetve előestéjén jelenjenek meg, mert az elnökségnek felette fontos előterjesztendői lesznek a sérelmek, és pedig főképpen a főszámvévesők és főpénztárosok sérelmeinek eloszlátása tárgyában.

Gyilkos merénylet. Richter Ferenc, kinek Ujvidéken mintegy tíz évvel ezelőtt virágzó üzlete volt, tönkre ment és családját itthagya, eltűnt Ujvidékről. Neje egy idő múlva válópört indított ellene, mely a mult hetekben nyert végleges elintézését. Ez anynyira elkészerítette az időközben teljesen elzüllött Richtert, hogy Ujvidékre ment azon szándékkal, hogy volt nejét megöli. Péntek este 7 óra körül elrejtőzött volt neje néháza udvarán. Ugyane házban van Waith Hermann női szabó divatterme, hol azidőben ott időzött kis leányával Gruber Ferenéné, a „Zsófia” gőzmalom igazgatójának neje, aki termetre mindenben hasonlít Richter elvált nejehez. Hét óra volt, midőn Gruberné kis leányát kézen fogva s Weith Hermanné által kísérvé a divatteremből kilépett. Waithné azonnal meg is pillantotta Richtert és szándékát megsejtve, ijedten kiáltott reá, hogy az illető nő nem a neje, de már késő volt, a lövés eldördült és Gruberné súlyosan sérülve esett össze. A gyilkos mérénylet a zürzavart felhasználva, elmenekült. A súlyosan sérült urnőt, ki iránt városszerzte általános a részvét, azonnal orvosi gyógykezelés alá vették és lakására szállították.

FARSANG.

- Február 1.: A kulai Népkör táncestélye.
- Február 2.: A zombori szerb tanító- és tanítónőképző intézet növendékei által rendezendő Szent-Szava beszéda a városi színházban.
- Február 2.: A kulai iparos dalárda bohócestélye.
- Február 8.: A zombori iparos dalárda dallestélye a városi színházban.
- Február 8.: Az I. ujvidéki nőegylet jelmezes bálja Mayer vígadótermében.
- Február 8.: A bezdáni önkéntes tűzoltó testület tánevigalma a Dobos-féle vendéglő összes helyiségeiben.
- Február 15.: A zombori könyvnyomdászok táncmulatsággal egybekötött színi előadása a városi színházban.
- Február 15.: A hódási olvasókör álarcos bálja.
- Február 15.: A szabadkai szerb nőegylet és dalárda beszédája a Pest-szállóban.
- Február 16.: A zombori katolikus legényegyesület zártkörű házi táncmulatsága.
- Március 1.: A zombori katolikus legényegyesület színjátékkal egybekötött farsangi nagy táncmulatsága az új székháza összes helyiségeiben.
- Március 2.: A Kaszinó Egyesületi Dalárda alap-szabályszerű bohócestélye.

Nyomdászok mulatsága. A zombori könyvnyomdászok felállítandó szanatőrüimok

javára f. hó 15-én táncmulatsággal egybekötött műkedvelő előadást rendeznek a városi színházban. Szinre kerül: „A nőkérdés”, vigjáték I felvonásban és „Az angol kisasszony” I felvonásos bohózat. Nemes ambíció, s humanizmus fogott kezét az előadás sikere érdekében. Városunk közönségének szíves pártfogásába ajánljuk, ha egy estét kellemes, derült hangulatban óhajt eltölteni. Hisz a pártolása erkölcsi kötelessége társadalmunknak. Mindnyájan érezzük, mennyit tett a sajtó a kultúra érdekében. Neve s a szabadság fogalma szinte elválaszthatatlan. S mialatt a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtó eseményt feltalálják nekünk, mérget szívunk magukba, az ólombetűk pusztító, tüdőt öltő mérget. Támogassuk tehát nemes törekvéseikben nyomdászainkat, hogy erkölcsi sikerük az anyagival párosuljon s minél előbb felépülhessen a kultúra áldozatai számára a nyomdászok szanatóriuma.

Mulatság. A zombori általános ipartestület kebeleiben működő zombori női-szabó ipari szakosztály folyó évi február hó 22-én (szombat) este 8 órakor az ipartestület helyiségeiben társasvacsorával egybekötött táncestélyt tart. Előjegyzéseket elfogad a vacsorára az ipartestületi jegyző.

Farsangi dalestély. A zombori iparos dalárda folyó évi február hó 8-án, szombaton a városi színházban farsangi dalestélyt rendez. A dalárda mulatsága iránt, amely évek hosszú sora óta a legsikerültebb mulatságok egyike szokott lenni, városzerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az estély műsora a következő: 1. A Népfelkelők. Tréfás férfiak. Irta Bergmann A. Személyek: Fővezér és kovácslegény Ispánovits Mihály, Alvezér Krieg Károly, Levélhordó Gruda Pál, Végrehajtó Hrabovszki István, Népfelkelők kara. 2. Ciankáli gyógyszerész. Irta: Szántó Károly. Személyek: Ciankáli Krieg Károly, Cernási Scherer József, Hájasi Bozsánszki József. 3. A Turisták. (Két tenor hangra.) Irta: Szántó K. Előadják: Hrabovszki István és Varga Kálmán. 4. A Milliomos (monológ). Előadja: Bozsánszki József. 5. Eduárd és Kunigunda. (Borzalmas opera.) Irta: Piber. Személyek: Snuggi várur Ispánovits Mihály, Kunigunda leánya Hrabovszki István, Eduárd lovag, Kunigunda szerelmese Scherer József, Hadubrand lovag, Eduárd vetélytársa Gruda Pál. A zenekar tagjai: Tantner Ottó (I. hegedű), Butkovits Antal (II. hegedű), Szántó Károly (nagybőgő), Krieg Károly (Dob, cintányér). Történik a lovagkorban Snuggi várurak parkjában. 6. A Feministák. Tréfás férfiak. Irta: Szántó K. Személyek: Jogászkisasszonyok Butkovics Antal, Makra Nándor, Muits Sándor, Anyósok Krieg Károly, Haász Lipót, Bozsánszki József, Szobaleány Hrabovszki István, Feministák kara. Műsor után táncmulatság és világposta az Elefánt-szálló összes helyiségeiben.

Beszeda. A zombori tanító- és tanítónőképzőintézet növendékei, köztartásuk javára, a péterváradai es. és kir. 80. gyalogezred zenekarának közreműködésével 1908. évi február hó 2-án (vasárnap) a városi színházban és az „Elefánt” szálló összes termeiben táncmulatsággal egybekötött Szent-Száva beszédát rendeznek a következő műsorról: 1. Zaic. Száva-parti jelenet. 2. Báty I. Guszlár halála, ballada. 3. Jenko D. Ifjú Jélka, románc. 4. Kuhács F. Virradatkor. 5. Kranycevitcs P. Mikor az első napsugár... megkettőztetett quartett. 6. Malát. Cseh népdalok. 8. A hegyek koszorujából, nyolcadik jelenet. Kezdeté 8 órakor.

SZINÉSZET.

Műsor:

Csütörtök: Bucsuelőadás, a **Boccaccio**, operette.

Szombat, január 25.

A **Varázskeringő** ment Révész Ilonkának a jutalomjátékául, zsuffolt ház előtt. A kö-

zönség zajos ovációban részesítette kedvencét s virágokkal halmozta el. Rá is szolgált az ünneplésre, mert soha kedvesebben, bájosabban nem játszta Francit, mint ez este. A közönségnek ebből a szeretetéből Gáthy Kálmánnak is kijutott a jól megérdemelt része, tisztelői egy pompás babékoszorúval és egy szívarkészlettel ajándékozták meg.

Vasárnap, január 26.

Délután a **Varázskeringőt** adták, ezuttal is telt ház előtt.

Este **A Mikádó** erősen bizonytalan előadásban, majdnem egészen üres ház előtt került színre.

Szinte bántó volt a színházunkban eddig még nem tapasztalt üresség, amely a darab szereplőit is láthatólag elkedvetlenítette.

Az előadásban több-kevesebb sikerrel vettek részt Révész Ilonka, Dulich Mariska, Csanádi Irma, Heltai, Polgár és Gózon Gyula. — Kellő készültség után mindenesetre jobb előadást kaptunk volna tőlük.

Hétfő, január 27.

Hétfőn este Jászai Olga bucsufőléptével, Gózon Gyula jutalomjátékául Lengyel Menyhért satirikus korrajza **„A Hálás utókor”** ment eléggé összevágó, kerekded előadásban, meglehetősen üres ház előtt. Jászay (Ida) és Gózon Gyula (dr. Hegyi) igen szép alakításukkal váltak ki. — Színészeinket valószínűleg a költőzködési gondok bántják, mert cseppet sem voltak diszponálva. Jászai szép esokrot, Gózon Gyula pedig babékoszorút kapott.

Kedd, január 28.

Bokor József szép zenéjű operettje, **A Kis Alamuszi** ment.

A közönség bizonyára nem volt kellően előkészítve az előadás ünnepi voltára. Mert ünnepnek kell tekintenünk a társulat egyik legjelesebb s igazi művésznőjének, a gyönyörű hangu koloratur énekesnőnek fellépését, kivált jutalomjátéka alkalmával. A ház külső képe semmivel sem különbözött a rendes bérlet-szünetes előadásokétól. Egy szál virág volt csupán, amit a nagy művész abból a hervadandó koszorúból kapott, amely kiváló érdemeit jelképezte. Ugy látszik a közönség saison alatt nem a *művészet*, hanem a *szokás* kedvéért jár el a színházba.

A jutalmazott (?) Kaposy Józsa érzését és minden tudását belevitte játékába s a hatás a nyílt színen és a felvonások végén többszörösen felujult tapsban fényesen nyilvánult.

A rendezés és az előadás kritikán aluli volt. A szereplők teljes készületlensége eredményezte aztán, hogy egész jelenetek a nyílt színen megismételtettek.

Bucsuzás. Az alábbi sorok közlésére kértünk fel, amelynek készsággal adunk helyet, mert Remete azon kevesek közé tartozik, aki a közönség jóindulatát teljes mértékben kiérdemelte.

„Betegségem miatt gátolva lévén abban, hogy Zombor városának igen nagyrabecsült közönségétől a színpadon vegyek bucsút, ez uton vagyok kénytelen hódoló tiszteletem kinyilvánítása mellett szívélyes Isten veledet mondani.

Zombor, 1908. évi január hó 29-én.

Remete Géza.”

Szerkesztői üzenet.

P. N. Palánka. A szabadtanításról szóló értesítést későn kaptuk meg és azért maradt el. Mult számunkban közölve lett. Köszönjük. Keressen fel gyakrabban bennünket.

K. L. Óbecse. Leghelyesebb, ha közvetlenül a földmivélsügyi miniszterium munkasügyi osztályához fordul.

Sum. A tárcát nem közölhetjük, mert nem üti meg lapunk mértékét.

HIRDETÉSEK.

Három darab óriási emdeni gúnár

eladó. 13-2-2

Darabja 15 kor.

Megtekinthető Rákóczi-út 19. sz. a. a háamesternél.

232/kig. 1908. szám.

Pályázati hirdetés.

Ada községében megüresedett községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazását évi 800 korona készpénzfizetés képezi.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeket hozzám f. évi február hó 20-ig annál is inkább adják be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zenta, 1908. január 21.

H O F F M A N N,

16-2-2

tb. szolgabíró.

213/kig. 1908. szám.

Árlejtési hirdetés.

A vármegye közig. bizottsága 6491. 1907. szám alatt kelt határozatával elrendelte a Szilbács községben létesítendő kisedővodának hivatalból leendő felépíttetését.

Az építkezés biztosítása céljából tartandó árlejtés határidejéül 1908. évi február hó 13-ikának (csütörtök) délelőtti 10 óráját Szilbács község-házához tűzöm ki.

Kikiáltási ár 25476 kor. 63 fillér, szóval huszonöt ezernégyszázhatvanhat korona 63 fillér.

Bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt 10% teendő le készpénzben, takarékpénztári könyvecskében vagy óvadékképes értékpapírban.

A tervek és költségvetés, valamint a részletes feltételek a palánkai járási szolgabíróságnál a délelőtti hivatalos órák alatt betekintheők.

Az építkezés az árlejtésnek a törvényhatósági bizottság általi jóváhagyás után azonnal megkezdni és 1908. évi szeptember hó 15-ére elkészítendő.

Palánkán, 1908. január hó 21-én.

HIP PDEZSÓ,

főszolgabíró.

14-2-2